

Greenpeace svar på remiss av Havs- och vattenmyndighetens redovisning av uppdrag om generellt stopp för bottentråkning i skyddade områden

Vi tackar för möjligheten att ge våra synpunkter.

1. Vi utgår ifrån att syftet med den föreslagna ändring i förordningen inte är att bara säkerställa tydlighet och samordning i regelverket, utan också att höja skydden för den marina miljön i linje med internationella mål (t.ex. CBD och Agenda 2030), EU-mål (t.ex. Havsmiljödirektivet, art och habitatdirektivet och GFP), och nationella mål (t.ex. miljö kvalitetsmålen och miljöbalken), samtliga instrument som bl.a. dikterar att beslut ska fattas baserat på vetenskap, ett helhetsperspektivet och försiktighetsprincipen, samt vara ekosystembaserade.
2. Ett globalt nätverk av marina skyddade områden är ett viktigt verktyg för att skydda livet i havet i sin helhet. Det bidrar till artrikedom och mångfald, säkerställer bevarandet och motståndskraft hos livsmiljöer, hjälper att bibehålla havets roll i återskapandet av klimatbalansen samt stärker förutsättningarna för livet i havet i sin helhet. Det betyder att man inte kan se på varje enskilt marint skyddat område i isolering eller snävt bedöma dess syfte enbart utifrån effekten på de organismer och ekosystem som finns inom dess gränser. Bedömningen måste istället göras utifrån skyddade områden som en del av ett större, regionalt och till och med globalt nätverk som bidrar till havsskydd även utanför detta nätverks egna gränser. Bland annat fastslår Artdatabanken i [2020 Tillstånd och trender-rapporten](#) att det behövs större sammanhängande områden som skyddar mot bottentråkning för att minska andelen rödlistade arter i havet som helhet. Detta är dock sällan reflekterat i förvaltningsplaner för varje enskilt marint skyddat område. Vi anser att man måste ta hänsyn till dessa funktioner av marina skyddade områden i besluten som reglerar mänskliga aktiviteter där, speciellt i de regler som ska tillämpas på nationell nivå.
3. För att marina skyddade områden ska kunna uppfylla denna nätverksfunktion måste de skyddade områdena som ingår i ett sådant globalt nätverk uppfylla vissa kriterier. IUCN [fastställer](#) att vetenskapliga bevis stöder ett fullt skydd av minst 30% av havet för "att *vända befintliga negativa konsekvenser, öka motståndskraften mot klimatförändringar och upprätthålla långsiktig havshälsa*". Ett skyddat område med "fullt skydd" definieras som ett område där "[inga extraherande eller destruktiva aktiviteter är tillåtna och all påverkan minimeras](#)". Det innebär att det finns stöd för att marina skyddade områden, för att uppfylla sin funktion, bör exkludera alla extraherande aktiviteter, inklusive fiske. Denna syn börjar även få politiskt stöd i allt större utsträckning på den globala nivån. 25 januari 2021 [fastslog](#) exempelvis den finska miljöministern Krista Mikkonen att Finland stödjer ett skydd för minst 30% av haven till 2030 genom ett globalt nätverk av högt och fullt skyddade marina områden. Sverige har nyligen blivit medlem i [Blue Leaders](#) - en internationell allians av länder som "*åtagit sig att säkra ett nytt internationellt mål för att skydda minst 30% av det globala havet genom ett globalt nätverk av högt och fullt skyddade marina områden fram till 2030*"

4. **Med detta som bakgrund anser Greenpeace det som självklart att även svenska marina skyddade områdena ska vara stängda för all kommersiellt fiske, inklusive bottentrålning, oavsett om det anses vara nödvändigt för att uppnå de lokala bevarandevärden som definieras i varje enskilt förvaltningsplan.**
5. **Med detta som utgångspunkt är det även svårt att föreställa sig giltiga anledningar för att ge undantag från ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden, vare sig inom eller utanför trålgränsen.**
6. Bottentrålning har gång på gång visats ha negativ påverkan på havsbottnar, marina ekosystem och även individuella fiskbestånd. Anledningen för etablering av trålgränsen var att begränsa de mest känsliga marina områdena från vad bedömdes vara de mest destruktiva fiskemetoderna. De undantag i relation till trålgränsen i form av inflyttningsområden var endast godkända som en form av ekonomiskt stöd till fiskeindustrin och samhällen med stort beroende av den. Greenpeace anser att det är fel att erbjuda natur som en form av ekonomisk kompensation. Staten har ansvar att se till att tillräckligt ekonomiskt stöd är avsatt för medborgare i behov utan att det sker på bekostnad av ekosystemen.
7. **Därmed anser vi att det även är en självklarhet att bottentrålning bör vara förbjudet innanför trålgränserna, såväl innanför som utanför skyddade marina områden.**
8. Vi anser att inte GFP medför några hinder för medlemsstaternas möjlighet att införa åtgärder inom sina territoriella vatten för att skydda den marina miljön. Artikel 20 i grundförordningen specificerar att *“En medlemsstat får vidta icke-diskriminerande åtgärder för bevarande och förvaltning av fiskbestånden och för att bibehålla eller förbättra bevarandestatusen för de marina ekosystemen inom en gräns på tolv nautiska mil från dess baslinjer”*.
9. Dessutom anser vi att GFP tillåter begränsning av specifika redskap inom territorialvatten genom det prejudikat som etablerats i till exempel [FÖRORDNING \(EU\) 2019/1241 från den 20 juni 2019 om bevarande av fiskeresurserna och skydd av marina ekosystem genom tekniska åtgärder](#). Annex V del C Art 3.1 i denna förordning etablerar att *“Vessels shall be prohibited from using any beam trawl inside the areas within 12 nautical miles of the coast of the United Kingdom, measured from the baselines of the territorial waters.”* Sverige kan verka inom regionaliseringsförfarandet och/eller mot kommissionen för att införa förbud mot bottentrålning innanför 12 nm med stöd av den tekniska förordningen.
10. Miljömålsberedningen drog i sitt [betänkande Havet och Människa](#) (SOU 2020:83) slutsatsen att *“Medlemsstaterna har fått befogenhet att begränsa tillträdet för andra medlemsstaters fiskefartyg till det område, under medlemsstatens överhöghet eller jurisdiktion, som sträcker sig tolv nautiska mil från baslinjerna.”*
11. Beredningen finner dock att *“Sveriges möjlighet att begränsa tillträde styrs... även av de mellanstatliga avtal som ingåtts med bl.a. Danmark och Finland.”* Dessa kan dock justeras genom bilaterala förhandlingar.
12. **Vi ser därmed inga principiella hinder för möjligheten att förbjuda bottentrålning i skyddade marina områden utanför trålgränsen, till och med för utländska fartyg.**

